

OULUN LASKUVARJOKERHO RY

HYPPYTOIMINNAN OHJE

18.4.2018

HYPPYTOIMINNAN OHJE

Tässä ohjeessa annetaan tarkentavia normaaliin hyppytoimintaan liittyviä sääntöjä, joiden tarkoituksena on ylläpitää hyppyturvallisuutta sekä pyrkimystä taloudelliseen ja joustavaan hyppytoimintaan. OLK ry:n johtokunta on 17.4.2018 hyväksynyt tämän ohjeen otettavaksi käyttöön 18.4.2018 alkaen.

Sisällysluettelo

Turvallisuusohjeet.....	2
1 Maalialue ja toiminta kenttäalueella sekä yleisöturvallisuus.....	2
1.1 Maalialue	2
1.2 Liikkuminen maali- ja kenttäalueella sekä yleisöturvallisuus	2
1.3 FINNHEMS.....	2
2 Hyppytoiminta	3
2.1 Hyppytoiminnan aloittaminen	3
2.1.1 Toiminta-aika.....	3
2.1.2 Tauko hyppytoiminnassa	3
2.1.3 Lentäjän lepotauot	3
2.2 Pokanvanhin.....	3
2.3 Maahenkilö	4
2.4 Siirtyminen koneelle	4
2.5 Koneen kuormaus ja toiminta koneessa	4
2.6 Uloshyppyä koskevat ohjeet.....	5
2.7 Hätähyppy ja pakkolasku	5
2.7.1 Hätähypyn suorittaminen	5
2.7.2 Pakkolaskuun valmistautuminen.....	5
2.8 Kaluston aiheuttamat vaaratilanteet.....	5
2.9 Toiminta varjon varassa ja laskeutuminen	5
3 Toiminta onnettomuustilanteessa.....	6
4 Kelpoisuuksien tarkastaminen	6
5 Hyppäämisen kieltäminen.....	6
6 Vaaratilanteet ja niistä raportointi	7
7 Näytös- ja yöhyppy	7
8 Radioliikenteessä käytettävät taajuudet ja puhelinnumerot	7
9 Turvallisuuspäällikkö.....	7
MUUT OHJEET	8
1 Manifestautuminen, hinnoittelu ja pokan kasaaminen.....	8
2 Hyppyjen maksaminen ja ostojen laskutus kerholta.....	8
3 Kerhon oppilashyppyvarusteet	8
LIITE 1 (Muistilista maahenkilölle).....	9
LIITE 2	10
Yleisesti lentokoneiden kantokyvystä ja painopisteen sijainnista	10
Lentokoneen sakkauksesta.....	10

Turvallisuusohjeet

Hyppytoiminnassa tulee noudattaa

- Ilmailulakia.
- Ilmailuviranomaisen antamia määräyksiä.
- Suomen Ilmailuliitto ry:n hyväksymiä ohjeita ja suosituksia.
- OLK ry:n johtokunnan hyväksymää Hyppytoiminnan ohjetta sekä OLK ry:n kouluttajien ja turvallisuuspäällikön antamia määräyksiä.
- Kerhon lentokoneessa OH-CVE olevia NCO-tarkistuslistoja.
- Oulunsalon lentoaseman toimintakäsikirjan määräyksiä.
- Finavian toimintaohjetta Laskuvarjohyppytoiminta Oulun lentoasemalla.

Lisäksi jokaisen hyppääjän on erittäin suositeltavaa kerrata voimassaolevan **Laskuvarjohyppääjän oppaan (1.3.2018)** perusturvallisuusasiat ennen kauden aloitusta.

1 Maalialue ja toiminta kenttäalueella sekä yleisöturvallisuus

1.1 Maalialue

Maalialue sijaitsee välittömästi kerhorakennuksen takana pohjoispuolella.

1.2 Liikkuminen maali- ja kenttäalueella sekä yleisöturvallisuus

Hyppääjät saavat hyppytoiminnan aikana liikkua maalialueella sekä kenttäalueella koneen lastaus- ja tankkauspaikalla.

Kenttäalueelle ja sieltä pois pääsee ainoastaan portin kautta näppäilemällä avauskoodin.

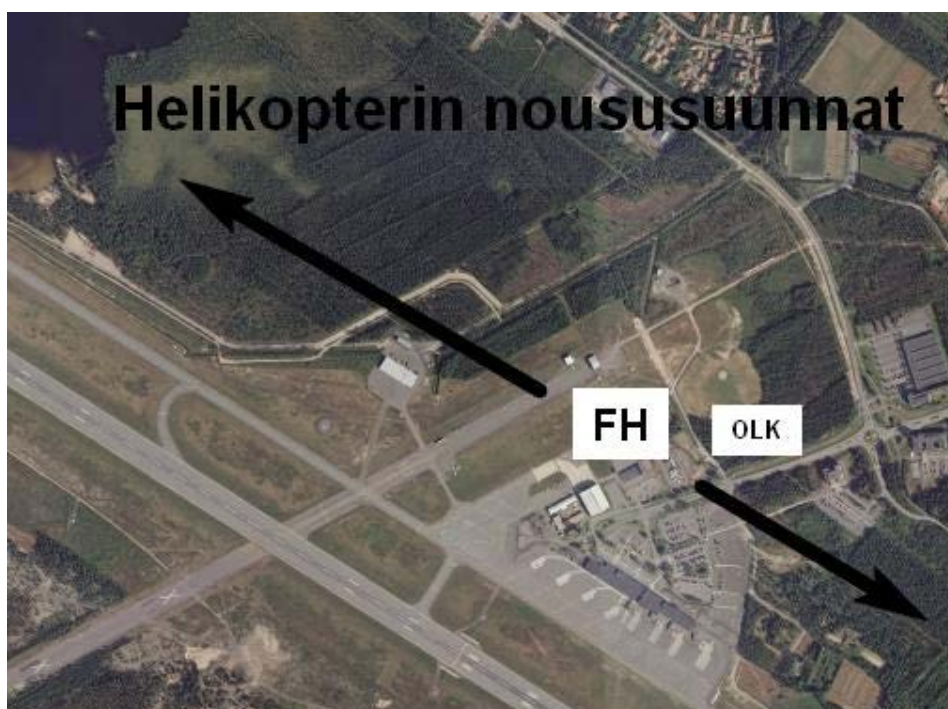
Vierailijat saavat liikkua kenttä- ja maalialueella OLK ry:n jäsenen seurassa.

Tarpeeton oleskelu maali- ja kenttäalueella on kielletty.

Ks. myös kohdat 2.2 ja 2.4.

1.3 FINNHEMS

Laskuvarjohyppytoiminnassa on huomioitava FINNHEMS-tukikohdasta tapahtuva lentotoiminta. Varjonvarassa lentämistä tukikohdan yläpuolella on vältettävä. Hälytystehtävään lähtevä kopteri nousee ilmaan noin 3 minuutin jälkeen siitä, kun kopteri on työnnetty hallista ulos. Pääsääntöisesti kopteri lähtee liikkeelle joko suuntaan 12 tai Papinjärven suuntaan.

2 Hyppytoiminta

2.1 Hyppytoiminnan aloittaminen

Lentäjä ilmoittaa hyppytoiminnan aloittamisesta puhelimitse lennonjohtoon ennen päivän ensimmäistä pokaa.

2.1.1 Toiminta-aika

Hyppytoiminta on sallittua klo 7–22 välisenä aikana, ellei lennonjohdon kanssa erikseen toisin sovita.

2.1.2 Tauko hyppytoiminnassa

Jos hyppytoimintaan tulee yli kahden tunnin tauko, on tämä muistettava ehdottomasti ilmoittaa myös lennonjohdolle.

2.1.3 Lentäjän lepotauot

Lentäjä tarvitsee riittävästi lepotaukoja, jotta hyppylentämisen turvallisuustaso voidaan säilyttää. Varmistaakseen lentäjän lepotauon hyppääjien on mahdollisuuksien mukaan autettava lentäjää tankkauksissa ja mahdollisten suojeiden poistamisessa sekä paikalleen laittamisessa. Lentäjälle on myös syytä viedä kanttiinista syötävää ja juotavaa riittävän usein.

2.2 Pokanvanhin

Jokaisessa pokassa tulee olla sovittuna pokanvanhin, joka vastaa pokansa toiminnasta. Pokan vanhimpana toimii oppilaspokalla kouluttaja ja muulloin itsenäinen hyppääjä. Jos pudottava kouluttaja hyppää alempaa kuin loppupoka, on etukäteen sovittava siitä, kuka toimii pokanvanhimpana loppulennon ajan. Pokanvanhimman paikka koneessa on lentäjän vieressä ns. mesun paikalla. Pokanvanhin/-vanhimmat merkitään myös pokalistaan.

Pokanvanhimman tehtäviä ovat:

- pokan kokoaminen, sähköisen pokalistan oikea täyttö ennen koneelle menoa
  - järjestelmä kautta lentäjä näkee hyppääjien yhteismassalaskelman
- tuulitietojen hankkiminen, UH-paikan sekä laskeutumiskuvion määrittäminen ja selvittäminen muille oman pokansa hyppääjille
- määrätä ja ohjeistaa maahenkilö
- jos maahenkilöä ei ole, ilmoittaa tästä lentäjälle
- pokan huolehtiminen ajoissa koneelle
- hyppyjärjestyksen määrittäminen
- varmistaa, että potkurin vaara-alue on vapaa henkilöistä moottoria käynnistettäessä ja ilmoittaa siitä lentäjälle sanomalla POTKURI VAPAA (vastuu turvallisuudesta on lentäjällä)
- ohjeiden antaminen lentäjälle ennen hyppylentoa ja lennon aikana
  - ohjeet lennolla annetaan kuuluvalla äänellä ja/tai käsimerkein
- pokan toiminnasta vastaaminen koneen kuormaamisen aikana ja hyppylennolla
- koneessa olevien hyppääjiä koskevien tarkistuslistojen sijainnin kertominen muulle pokalle
- poikkeus- tai vaaratilanteissa yhteyden pitäminen lentäjän kanssa ja hyppääjien johtaminen
  - matkustamossa syttynyt tulipalo sammutetaan lentäjän penkkijalustan etureunassa olevalla sammuttimella, ensisijaisesti sammutuksesta huolehtii pokanvanhin
  - ilmoittaa havaitsemistaan tai **muiden hyppääjien** havaitsemista vioista, puutteista ja toimintahäiriöistä, jotka voivat vaikuttaa ilma-aluksen lentokelpoisuuteen tai turvallisuuteen, sekä tapauksista, joissa toiminnan turvallisuus on vaarantunut tai saattaisi vaarantua
- seurata muiden hyppääjien hypyt ja laskeutumisot, ellei maahenkilöä ole (ks. 2.3)
- kouluttaja tai muu hyväksytty tarkastaja tarkistaa ennen vuoden ensimmäistä hyppyä ja tarvittaessa kaikilta hyppääjiltä kelpoisuuden voimassaolon ja käytetyn varjokaluston; tiedot pitää ennen hyppyä olla täytetty sähköiseen lomakkeeseen (ks. 4.3). Sähköinen lomake on jäsen-sivuilla: <http://www.oulunlaskuvarjokerho.fi/waiver>

2.3 Maahenkilö

Maahenkilö on pokakohtainen ja vastaa toiminnasta maassa hyppytoiminnan aikana tämän ohjeen mukaisesti. Oppilashyppäillä pitää aina olla maahenkilö, ja itsenäisillä hyppääjillä silloin, kun paikalla on enemmän kuin pokallinen hyppääjiä. Yöhyppäillä on aina oltava maahenkilö. Maahenkilönä toimivan tulee olla itsenäinen hyppääjä tai hänellä on oltava koulutus- tai turvallisuuspäällikön hyväksyntä maahenkilöksi. KP:n/TP:n maahenkilöiksi hyväksymien henkilöiden nimet ovat ilmoitustaululla olevassa listassa.

Maahenkilöllä tulee olla maalialueella käytössään ”Maahenkilön matkapuhelin”, ilmailuradio sekä muistilista lennonjohdolle ilmoitettavista asioista (LIITE 1). Lennonjohdon numerot ovat matkapuhelimen muistissa (08 520 7804, varalla 08 520 7754).

Maahenkilön tulee olla maalialueella ja seurata katseellaan hyppääjiä koko sen ajan, minkä hyppääjät ovat vapaapudotuksessa ja varjon varassa. Oppilashyppääjiä tulee valvoa niin kauan, että he ovat saapuneet takaisin kerhoparakille.

Kun hyppääjät ovat laskeutuneet, siitä on ilmoitettava puhelimitse lennonjohdolle.

Jos streamer, päävarjo, hyppääjä tms. ajautuu tai putoaa kenttäalueelle (aidan sisäpuolelle), siitä on ilmoitettava lennonjohdolle joko puhelimitse tai lentäjä radiolla.

Jos hyppääjä laskeutuu selvästi maalialueen ulkopuolelle, siitä on ilmoitettava lennonjohdolle.

Jos hyppääjä laskeutuu esimerkiksi metsään, on paikalle lähetettävä etsijöitä, jotka ottavat mukaansa ensiapurepun sekä oman puhelimensa ja pelastuskartan. Mahdollisesti loukkaantuneen hyppääjän pelastustoimet on aloitettava välittömästi. Maahenkilö määrää ja ohjeistaa etsimään lähtevät henkilöt ja voi tarvittaessa keskeyttää hyppytoiminnan, kunnes kadonnut hyppääjä on löytynyt.

Maahenkilö huolehtii tarvittavien pelastustoimien aloittamisesta onnettomuustilanteessa (ks. kohta 3). Myös kohdissa 6.4, 7.2 ja 8 on mainittu maahenkilöä koskevia asioita.

2.4 Siirtyminen koneelle

Koneelle siirrytään keskitetysti pokanvanhimman johdolla. Kenttäalueelle ja sieltä pois pääsee ainoastaan portin kautta. Seisontapaikalla olevia lentokoneita lähestytään aina takaapäin. Koneen etupuolella potkurin välittömässä läheisyydessä ei saa oleskella. Kenttäalueella ei saa tupakoida.

2.5 Koneen kuormaus ja toiminta koneessa

OLK ry:n käyttämässä hyppykoneessa OH-CVE ei ole hyppääjiä varten istuinvöitä. Jokainen hyppääjä matkustaa koneessa omalla vastuullaan. Koneessa ei saa tupakoida. Kannettavien elektronisten laitteiden käyttöä ei ole rajoitettu, mutta matkapuhelin tai vastaava pitää olla ns. lentotilassa.

Pokanvanhimman paikka koneessa on **lentäjän vieressä** ns. mesun paikalla. **Hänen edessään joko istuen tai polvillaan on enimmillään kaksi hyppääjää. Lentäjän penkin takana istuu enimmillään kaksi hyppääjää.** Lentoonlähdon ajaksi ei ole tarvetta muuttaa näitä paikkoja, mutta on tärkeää antaa lentäjälle ehdoton työrauha 300 m:n korkeuteen asti. Oven kiinnipysyminen tulee varmistaa nousukiidon aikana joko pitämällä kiinni ovenkahvasta tai ”narusta”.

Kaikkien irtainten tavaroiden tulee olla aina kiinnitettyinä (esimerkiksi kypärät päähän) alle 300 metrin korkeudessa.

Hyppyoveen nojaaminen tai tukeutuminen on kielletty lennon aikana.

Lentäjän istuimesta ei saa ottaa tukea missään tilanteessa. Penkin takana istuva voi nojata istuimeen.

Hyppyoven avaamiseen (vedä kahvasta, kun avaat koneen hyppyoven sekä saata ovea sen avautuessa) UHP:n määrittämistä ja hyppäämistä varten on pyydettävä lentäjältä lupa. Lentäjä kysyy hyppyluvan tornista kaksi minuuttia ennen arvioitua uloshyppyä, ja hyppääjän tulee varmistua hyppyluvasta ennen uloshyppyä. On tärkeää olla tietoinen toisen hyppykerhon koneen sijainnista ja sen pokan koostumuksesta (mahdolliset korkeat avaukset, tandemit, liitopuvut jne.).

Uloshyppypaikka määritellään aina ennen hyppytoiminnan alkamista joko laskemalla tuulitietojen (METAR, GAFOR yms.) avulla tai heittämällä streamer. Jos UHP määritellään streamerilla, niin mukana tulee olla aina varastreamer.

Mikäli streamer ajautuu lentokenttäalueelle, pois lukien hyppääjien maalialue, tulee koneen päällikön ilmoittaa siitä välittömästi lennonjohdolle.

Jos olosuhteiden ja uloshyppypaikan epäillään muuttuneen, uloshyppypaikka on määriteltävä uudelleen.

2.6 Uloshyppyä koskevat ohjeet

Korkeusvakaajaan törmäämisen estämiseksi hyppääjien ja lentäjien on huomioitava seuraavat asiat kaikilla hyppylinjoilla:

- Exitissä ylöspäin tai korkeusvakaajaa kohti ponnistaminen on ehdottomasti kiellettyä.
- Kuvaushaalarien ja liitopukujen käyttäjien on hypätessään pudottauduttava suoraan alaspäin avaamatta siipiä kunnes korkeusvakaaja on selvästi alitettu.
- Lentäjän on pidettävä linjalla riittävä ilmanopeus, jotta kone säilyttää ohjattavuuden ja vakaan lennon ryhmän kiiwetessä ulos ja suorittaessa uloshyppynsä.

Nousevilla hyppylinjoilla:

- Kuvaajan paikalle (= koneen runkoa vasten oviaukosta roikkuen) kiipeäminen on kiellettyä.
- Liitopuvulla ei saa hypätä nousevalla hyppylinjalla.

2.7 Hätähyppy ja pakkolasku

Pokanvanhin määrää hätähypystä ja pakkolaskusta lentäjän käskystä. Hätähyppy suoritetaan komennolla **HÄTÄHYPPY** ja pakkolaskuun valmistaudutaan komennolla **PAKKOLASKU**.

2.7.1 Hätähypyn suorittaminen

- Ensimmäisenä oleva siirtyy hyppyovelle pokanvanhimman **OVELLE**-komennolla, **MENE**-komennolla uloshyppy hyppääjän parhaaksi katsomallaan UH-tyylillä (oppilaat hyppäävät koulutuksensa mukaisesti).
- Seuraava siirtyy ovelle heti, kun pokanvanhin komentaa **OVELLE**, **MENE**-komennolla toimitaan kuten edellä.

Lentäjän ovea voidaan tarvittaessa käyttää varaueloskäyntinä, mikäli lentäjä on hypännyt ensin. Alle 600 metristä suoritetuissa hätähypyissä käytetään varavarjoa ilman irtipäästöä (oppilailla alle 1000 metristä suoritetuissa hätähypyissä; ei koske PL-oppilaita). Alle 300 metristä on yleensä turvallisempaa tulla pakkolaskuun.

2.7.2 Pakkolaskuun valmistautuminen

Yleiset ohjeet pakkolaskuasennosta:

- nojaa **lentosuuntaan** (vapaa liike minimiin)
- ota tukea ja pidä kiinni mahdollisuuksien mukaan
- älä häiritse lentäjää
- avaa hyppyovi raolleen hieman ennen maakosketusta, **pidä kiinni kahvasta!**

Koneesta poistutaan muita auttaen, olosuhteet huomioiden (tulipalo, alastulopaikka, loukkaantuneet...).

2.8 Kaluston aiheuttamat vaaratilanteet

Mikäli hyppääjän reppu avautuu koneessa tai apuvarjo tulee ulos taskustaan, **varjon avautuminen on estettävä** ja ovi on pidettävä kiinni kädellä varmistettuna, kunnes kone on laskeutunut ja pysähtynyt. Jos ovi on auki, se on suljettava välittömästi ja koko poka tulee koneella alas.

Mikäli hyppääjän apuvarjo pääsee ilmavirtaan tai reppu avautuu koneessa ja **varjo pääsee ilmavirtaan**, hyppääjä on välittömästi autettava koneesta ulos riippumatta siitä, havaitseeko hyppääjä tilannetta itse.

Koneessa on puukko pokanvanhimman vieressä olevassa taskussa sekä lentäjän puoleisessa taskussa.

2.9 Toiminta varjon varassa ja laskeutuminen

Varjon varassa tulee välttää turhaa lentämistä kiitotien ja FINNHEMS-tukikohdan yläpuolella.

Varjon varassa on seurattava, onko pelastushelikopteri lähdössä lentoon. Jos kopteri nousee, välttä kiitotien suuntaista kaistaletta tukikohdan tasalla (= 1.3 kuvan nuolet).

Mikäli hyppääjä joutuu laskeutumaan pääkiitotien länsipuolelle (meren puolelle), niin hyppääjä noudetaan kunnossapidon toimesta. Kiito- ja rullausteitä ei saa lähteä ylittämään omatoimisesti jalkaisin.

Mikäli hyppääjä laskeutuu kiito- tai rullaustielle, tulee hänen välittömästi siirtyä lyhintä reittiä vähintään 60 metrin etäisyydelle kiito- tai rullaustien reunasta ja odottaa kunnossapidon hakevan hänet. Käytössä on vasemman puoleinen laskeutumiskuvio, ellei pokanvanhin toisin määrää.

Laskeutumisaluetta käyttää myös toinen Oulussa toimiva hyppykerho, joten ilmassa ja laskeutussa voi olla myös muita kuin oman pokan hyppääjiä.

Muualle kuin laskeutumisalueelle laskeutuneen hyppääjän on viivyttämättä palattava kerhorakennukselle ja ilmoitauduttava pokanvanhimmalle.

3 Toiminta onnettomuustilanteessa

3.1 Vakavassa onnettomuustilanteessa (vakava loukkaantuminen tai kuolemaan johtava tilanne) hyppytoiminta keskeytetään välittömästi ja kone kutsutaan alas. Toiminnassa noudatetaan kerhon ilmoitustaululla olevia ohjeita "*Kriisiviestintäohje ja toiminta onnettomuustilanteessa*" ja "*Toimintaohjeet vakavassa onnettomuustilanteessa*". Ne löytyvät myös punaisesta kansiossa, joka sijaitsee kerhon puhelimen vieressä (suljettu, puhelinnumerot sisältävä kirjekuori löytyy myös kansiosta). Maahenkilö tai muuten johdon ottava vastaa ohjeiden mukaisesta toiminnasta.

3.2 Lievemmissä onnettomuustilanteissa maahenkilö huolehtii, että tarvittavat ensiaputoimet aloitetaan ja jakaa tilanteen mukaan muut tehtävät, kuten ambulanssin opastamisen tapahtumapaikalle. Jokainen läsnä oleva on velvollinen osallistumaan pelastustöihin.

3.3 Maahenkilö ilmoittaa tapahtuneesta lennonjohdolle puhelimitse. Lennonjohto tekee tarvittaessa ilmoituksen lentoaseman päällikölle. Myös kerhon puheenjohtajalle ja koulutuspäällikölle tehdään ilmoitus.

3.4 Ensiapu- ja raivausvälineiden sijainti on osoitettu seinällä olevalla kyltillä.

3.5 Kun ensiapu- tai raivausvälineitä on käytetty, ne tulee palauttaa paikalleen ja tiedottaa turvallisuuspäällikköä tarvikkeiden kulutuksesta tai rikkoontumisesta uusien hankkimista varten.

4 Kelpoisuuksien tarkastaminen

4.1 Kouluttaja tai muu hyväksytty tarkastaja tarkistaa ennen vuoden ensimmäistä hyppyä ja tarvittaessa kaikilta hyppääjiltä kelpoisuuden voimassaolon ja käytetyn varjokaluston. Tiedot pitää ennen hyppyä olla kirjattuna kohdan 4.3 mukaiseen lomakkeeseen. Varjokaluston on oltava SIL ry:n ohjeiden mukainen. Koulutuspäällikön tai apulaiskoulutuspäällikön on hyväksyttävä kerhoon liittyvä uusi oppilas.

4.2 Kouluttaja tai pokanvanhin voi milloin tahansa halutessaan tarkistaa hyppääjän kelpoisuuden, hyppymäärän ja varjokaluston papereineen.

4.3 Jokaisen OLK ry:n hyppääjän tulee ennen vuoden ensimmäistä hyppyä OLK ry:ssä vuosittain täyttää sähköinen hyppytietolomake (waiver), josta ilmenee, että hyppääjä on lukenut, ymmärtänyt ja hyväksynyt tässä ohjeessa ilmenevät säännöt. Vierailivat itsenäiset hyppääjät (ks. 4.4) käyttävät samaa lomaketta. Vierailijan asiakirjat ja kaluston tarkastaa HM, VPK, TP, KAP tai muu hyväksytty tarkastaja.

4.4 Lisenssihyppääjien ja oppilaiden pitää olla OLK:n jäseniä normaalissa hyppytoiminnassa. Vierailvalle itsenäiselle lisenssihyppääjälle riittää, että on jonkin Suomalaisen hyppy-yhdistyksen tai Suomen Ilmailuliitto ry:n jäsen; vierailukertojen pitää olla marginaalista (≤ 6) toimintaamme nähden.

5 Hyppäämisen kieltäminen

5.1 Pokanvanhin tai hyppykoneen lentäjä voi kieltää hyppäämisen pokassaan olevalta henkilöltä. Pokanvanhinnan tai lentäjän on välitettävä tieto tapahtuneesta paikalla olevalle kouluttajalle, turvallisuuspäällikölle tai koulutuspäällikölle, joka päättää jatkotoimista. Asiasta on lisäksi tiedotettava kerhon puheenjohtajaa.

5.2 Paikalla oleva kouluttaja, turvallisuuspäällikkö tai koulutus­päällikkö voi asettaa hyppääjän loppupäiväksi hyppykieltoon ohjeiden tai määräysten noudattamatta jättämisestä tai yleisen hyppy­turvallisuuden vaarantamisen johdosta. Tapahtumasta on mahdollisimman pian tiedotettava johtokunnalle, joka edelleen päättää jatkotoimista.

6 Vaaratilanteet ja niistä raportointi

6.1 Hyppytoiminnassa sattuneesta vaaratilanteesta tehdään turvallisuusilmoitus. Ilmoituksen täytetään sähköisesti Laskuvarjotoimikunnan nettisivulla, turvallisuusilmoitus.laskuvarjotoimikunta.fi.

6.2 Vakavista tai tavanomaisesta poikkeavista vaaratilanteista on ilmoitettava välittömästi koulutus­päällikölle sekä kerhon puheenjohtajalle.

6.3 Vaaratilanteesta, jonka osapuolena on ollut ilma-alus, on raportin kopio toimitettava myös lennonjohtoon.

6.4 EFOU:lta toimittaessa varavarjon käytöstä ja loukkaantumisista on ilmoitettava lennonjohtolle riippumatta siitä, oliko tapaus aitojen sisällä vai ei.

7 Näytös- ja yöhyppyt

7.1 Muualle kuin maalialueelle suoritettavista näytöshypyistä on sovittava etukäteen ilmailumääräysten ja ilmailuliiton ohjeiden mukaisesti.

7.2 Näytöshyppääjien alastulo on tarvittaessa ilmoitettava lennonjohtolle joko maaradiolla tai puhelimitse.

7.3 Yöhyppyistä ja yöhyppyjen järjestelyihin liittyvistä toiminnoista on niin ikään sovittava etukäteen lennonjohtoon kanssa puhelimitse.

8 Radioliikenteessä käytettävät taajuudet ja puhelinnumerot

8.1 Maahenkilö saa käyttää radioliikenteessä tornin taajuutta 124.40 MHz vain erikoistapauksissa. Tällöin voidaan ottaa yhteys hyppykoneeseen tornin luvalla. OLK ry:n radiokutsu on ”Kerho”. Esimerkiksi:

”Oulun torni - Kerho - Asiaa hyppykoneelle.”

”Kerho - Kerro asias!” (tai jokin muu vastaus, jolla lupa annetaan tai evätään).

Radiovastaanottimien tai maaradion taajuuksia ei saa muuttaa.

8.2 Oulunsalon lentoaseman tärkeimmät puhelinnumerot on listattu puhelimen viereen seinälle kiinnitettyyn luetteloon. Luettelosta löytyvät mm. lennonjohtoon ja kunnossapidon puhelinnumerot sekä kerhon puheenjohtajan ja koulutus­päällikön numerot. Numerot löytyvät myös kerhon puhelimen pikavalinnoista sekä ”Maahenkilön puhelimesta”.

9 Turvallisuuspäällikkö

9.1 Turvallisuuspäällikkö valvoo organisaatiossa hyppyturvallisuutta. Hän valvoo, että itsenäisten hyppääjien hyppytoiminnassa noudatetaan ilmailumääräyksiä ja voimassa olevia SIL:n ohjeita ja että laskuvarjohyppytoiminnassa sattuneet vaaratilanteet ilmoitetaan viipymättä SIL:lle (*Turvallisuusilmoitus*). Turvallisuuspäällikkö vastaa siitä, että hyppytoimintaan ja hyppyturvallisuuteen liittyvät määräykset, ohjeet ja tiedotteet ovat kaikkien hyppääjien saatavilla (TP:n kansio sijaitsee kerholla kanttiinin hyllyssä). Turvallisuuspäällikkö voi kieltää hyppäämisen henkilöltä, joka ei noudata hyppytoimintaan liittyviä ohjeita ja määräyksiä.

9.2 Turvallisuuspäällikkö toimii yhteistyössä muun organisaation kanssa hyppyturvallisuuteen liittyvissä asioissa.

MUUT OHJEET

1 Manifestautuminen, hinnoittelu ja pohan kasaaminen

1.1 Pokalla tulee olla **vähintään neljä hyppääjää** (OH-CVE). Pienemmät pokat laskutetaan lentoajan perusteella, jos kustannus on enemmän kuin korkeuden mukainen hinta. Tätä ei sovelleta tandemoppilaspokaan eikä kolmen hengen oppilaspokaan.

1.2 Hyppykorkeus sekä tarvittaessa tätä korkeampi käyty korkeus (josta esim. kelin takia ei päästy hyppäämään) **on aina merkittävä pokalistaan jokaiselle hyppääjälle. Laskutuskorkeus määräytyy hyppääjän pokassaan käymän korkeimman korkeuden mukaan.** Jos korkeutta ei ole merkitty, laskutus tapahtuu 4 000 m korkeuden mukaan.

1.3 Jos kone tulee hyppääjien kanssa alas, niin silloin maahan tulevat hyppääjät maksavat lennolla käydyn ylimmän korkeuden (tai vajaissa pokissa tuntihinnan) mukaisen laskutushinnan. Kohtaa ei sovelleta oppilas- ja tandempokaan eikä koneen rikkoutumistilanteeseen tai vastaavaan.

1.4 Siirtolentopokilla lennetään vain yksi hyppylinja, joko lähtö- tai määränpäässä. Lisäksi suurin hyppykorkeus on 1 000 m, jos kyseessä on alle 4 hyppääjään poka.

1.5 Poka täytetään ensisijaisesti pokataulun osoittamassa ilmoittautumisjärjestyksessä. Pokatauluun voi ilmoittautua, kun päävarjon pinni on kiinni. Oppilaspokilla on kiilausoikeus.

1.6 Hyppymestaria tai VPK:ta tarvitsevat lisenssin uusijat rinnastetaan oppilaisiin hinnoittelun osalta (koskee myös oppilaskaluston käyttöä).

1.7 Poka on pyrittävä rakentamaan tarpeetonta lentämistä välttäen. Pokien järjestelyssä tulee pyrkiä siihen, että koko poka hyppää samasta korkeudesta. Lisäksi on pyrittävä pitämään pokat mahdollisimman täytenä.

1.8 Pokalista on täytettävä oikein ja talletettava ennen koneelle siirtymistä. **Pokanvanhin vastaa pokalistan asianmukaisesta täytöstä sekä siitä, että vierailevat hyppääjät on laskutettu kerholla olevien ohjeiden mukaisesti.** Jos vierailijoiden laskutusta ei ole hoidettu, peritään vierailijan kustannukset pokanvanhimmalta.

2 Hyppyjen maksaminen ja ostojen laskutus kerholta

2.1 Vierailevat hyppääjät voivat maksaa kortilla, tilisiirtona tai käteisellä (tasaraha). **Käteisellä suoritetuista maksuista veloitetaan 5 € käsittelykuluja sekä korttimaksusta ja tilisiirrosta 2 €** (käsittelymaksu ei koske alkeis- ja tandemkurssimaksuja). Vierailijoiden hyyt ja muut maksut on maksettava hyppypäivän tai -leirin päätteeksi ja käsittelymaksu on henkilökohtainen. Liikuntasetelit tulkitaan käteiseksi, joten niistä peritään 5 € käsittelykuluja (elektronisten liikuntasetelien käsittelymaksu on 2 €). Vierailijoiden laskuttamisesta on kerholla olemassa seikkaperäiset ohjeet.

2.2 Hyppytiliveloitus on mahdollista vain kerhon jäsenille. Hyyt on maksettava etukäteen hyppytilille, eli hyppytilillä tulee olla rahaa hyppyhetkellä. **Myös jäseniltä menee käsittelykuluja käteisellä suoritetusta maksusta 5 € ja korttimaksusta 2 €** Mikäli jäsen hyppää, vaikka hyppytilillä ei ole rahaa, hän joutuu hyppykieltoon kerhon johtokunnan määräämien ohjeiden mukaisesti (ks. Hinnasto).

2.3 Hyppytilille laitettuja rahoja tai kurssimaksuja ei palauteta ilman erikseen johtokunnan kanssa tehtyä sopimusta ja hyppytili on henkilökohtainen.

2.4 Mikäli laskua omalla rahalla tehdyistä ostoista yms. ei esitetä saman kalenterivuoden tai viimeistään kuukauden kuluessa hankinnasta, maksetaan rahat takaisin ainoastaan hyppytilille.

3 Kerhon oppilashyppyvarusteet

3.1 Kaikki kerhon omistamat hyppyvarusteet on tarkoitettu pääsääntöisesti oppilaskäyttöön.

3.2 Mikäli oppilaskalustoa on vapaana, niin itsenäinen hyppääjä voi vuokrata kerhon oppilaskalustoa hinnaston mukaisesti.

3.3 Vuokraehdot itsenäisille hyppääjille ovat seuraavat: mikäli on käytetty varavarjoa tai kalustoa on rikottu/hukattu (esim. maastolasku), laskutetaan nämä vuokraajalta erikseen kulujen mukaan. Jos varjoa halutaan vuokrata muihin kuin kerhohyppyihin (esim. pallohyyt), lupa täytyy kysyä aina tapauskohtaisesti erikseen koulutus- tai kalustopäälliköltä.

LIITE 1 (Muistilista maahenkilölle)

MUISTILISTA MAAHENKILÖLLE

Ota mukaasi ”Maahenkilön matkapuhelin”, ilmailuradio ja tämä lista.

Kun hyppääjät ovat laskeutuneet, ilmoita puhelimitse lennonjohdolle.

Jos streamer, päävarjo, hyppääjä tms. ajautuu tai putoaa kenttäalueelle (aidan sisäpuolelle), ilmoita lennonjohdolle puhelimitse tai lentäjä radiolla.

Jos hyppääjä laskeutuu selvästi maalialueen ulkopuolelle, ilmoita lennonjohdolle puhelimitse.

Ilmoita lennonjohdolle puhelimitse varavarjon käytöstä ja loukkaantumisista riippumatta siitä, onko tapaus aitojen sisällä vai ei.

Lennonjohdon numerot ovat 08 520 7804, varalla 08 520 7754.

Hätänumero 112

Puheenjohtaja Mika Kastell 040 410 8591

Koulutuspäällikkö Kimmo Paularanta 040 584 1485

Turvallisuuspäällikkö Henrik Erkkilä 040 568 7585

Kerhotalo 0440 520 797 (numerot ovat puhelimen muistissa)

HUOM! Maahenkilö saa käyttää radioliikenteessä tornin taajuutta 124.40 MHz vain erikoistapauksissa. Tällöin voidaan ottaa yhteys hyppykoneeseen tornin luvalla. OLK ry:n radiokutsu on ”Kerho”. Esimerkiksi:

”Oulun torni - Kerho - Asiaa hyppykoneelle.”

”Kerho - Kerro asiasī” (tai jokin vastaus, jolla lupa annetaan tai evätään).

LUE HYPYTOIMINNAN OHJE SÄÄNNÖLLISESTI!

LIITE 2

Yleisesti lentokoneiden kantokyvystä ja painopisteen sijainnista

Lentokone on oikein kuormattuna ja käsiteltynä yksi turvallisuushakuisimpia laitteita mitä on olemassa. Se esimerkiksi pyrkii itse korjaamaan aiheutuneet virheliikkeet eikä sen ohjaaminen saa määräysten mukaan vaatia normaalista poikkeavia ominaisuuksia ohjaajalta. Tämä siis niin kauan, kun annettuja arvoja ja rajoituksia ei ylitetä.

Koneen lennettävyyteen ja turvallisuuteen vaikuttaa hyppääjien toiminnan osalta kaksi tekijää: suurin sallittu kuorma ja painopiste, eli kuorman sijainti erityisesti pituussuunnassa.

Koneen suurinta sallittua kuormaa laskettaessa lähdetään liikkeelle sen suurimmasta lentoonlähtöpainosta (*maximum takeoff mass*, MTOM). Sen ilmoittaa koneen valmistaja. Se on lentokoneen oma ”tyhjäpaino” lisättyä polttoaineella, lentäjällä ja hyötykuormalla (hyppääjät). Suurimmasta lentoonlähtöpainosta vähentämällä senhetkinen polttoaineen ja lentäjän paino saadaan jäljelle suurin hyötykuorma, meillä siis hyppääjien yhteispaino.

Painopiste (käytetään myös termiä massakeskiö) on koko koneen ja kaiken sen kuljettaman aineen painon keskipisteen sijainti suhteessa tiettyyn mittauslinjaan (esimerkiksi siiven etureuna tai ohjaamon etuseinä). Painopiste on aina tämän linjan takana. Varsinainen painopiste muodostuu koneen oman painopisteen ja koneen kuljettaman kuorman painopisteen keskiarvona. Kuorman painopiste muodostuu keskiarvona erillisten komponenttien (esim. yksittäinen hyppääjä) painosta ja sijainnista.

Painopisteen sijainnin tulisi pysyä koneen valmistajan ilmoittamalla alueella, joka on tietty etäisyysväli edellä mainitusta mittauslinjasta. Tällöin kone lentää siten kuin se on suunniteltu. Mikäli painopiste on tämän alueen ulkopuolella, kone muuttuu epävakaammaksi ja arvaamattommaksi lennettäväksi. Se saattaa esimerkiksi tavallisen ohjausliikkeen jälkeen normaalin palautumisen sijasta pyrkiä jatkamaan ja voimistamaan tuota liikettä. Pahimmillaan seurauksena voi olla koneen hallinnan menetys, jos ohjauspintojen tuottamat voimat eivät enää riitä korjaamaan virheellisen kuormauksen aiheuttamaa momenttia. Hyppytoiminnassa vaarana on erityisesti ”takapainoisuus”, eli painopisteen siirtyminen suurinta sallittua etäisyyttä kauemmaksi mittauslinjasta. Erityisesti riski korostuu suurissa uloshyppymuodostelmissa, ja varsinkin, jos hyppyovi on koneen takaosassa.

Painopiste ei tule olla sallitun alueen ulkopuolella missään lennon vaiheessa. Tämän vuoksi koneeseen sijoitaudutaan (koneen kuormaus) ja siellä liikutaan (maassa ja ilmassa) vain ennakkoon suunnitellulla ja sovitulla tavalla. Koneeseen mahdollisesti merkittävät rajoja hyppääjien sijoittumiselle tai liikumiselle lennon eri vaiheissa käydään läpi koulutuksessa sekä ne on merkitty tarvittaessa myös itse koneeseen.

Lentoonlähdon aikana hyppääjien painopiste pyritään lentosuuntaan nojaamalla saamaan mahdollisimman eteen [KONEKOHTAISTA]. Tällöinkään painopiste ei koskaan ole pienintä sallittua etäisyyttä lähempänä koneen mittauslinjaa (esimerkiksi siiven etureuna tai ohjaamon etuseinä). Tässä toiminnassa kyse ei ole koneen kyvystä nousta ilmaan tai lentää normaalisti, vaan kyseessä on varotoimenpide moottoritien häviämisen varalta. Tällaisessa tilanteessa mahdollisimman edessä oleva painopiste helpottaa koneen hallintaa ja onnistunutta pakkolaskua. Lentoonlähdon jälkeen painopisteen siirtäminen jonkun verran taaemmaksi, kuitenkin sallitulla alueella, puolestaan mahdollisesti parantaa koneen nousukykyä sekä hyppääjät pystyvät istumaan mukavammin. Muista, että koneen päällikkö on lentäjä ja sinun päällikkösi on kouluttaja, joka ohjeistaa sinua.

Hyppylento voidaan joutua keskeyttämään niin, että kaikki hyppääjät tai vain muutama hyppääjä tulee koneen mukana laskuun. Jos kukaan ei hyppää, kaikkien on oltava samoilla paikoilla, kun nousun aikanakin ja mahdolliset istuinvyöt on kiinnitettävä niin pian kuin mahdollista. Jos koneeseen jää vain muutama hyppääjä, on heidän asettauduttava kerhon ohjeistamalla tavalla, jotta massakeskiö pysyy sallitulla alueella. Paikat on säilytettävä myös laskun jälkeen ja rullauksen aikana. Koneesta voi poistua vasta, kun lentäjä – moottorin sammutettuaan – antaa siihen kouluttajillesi luvan.

Lentokoneen sakkauksesta

On huomattava, että siipi sakkaa aina samalla kohtauskulmalla nopeudesta riippumatta. Monella on se virheellinen käsitys, että sakkaaminen riippuu koneen nopeudesta. Jos kone saatetaan hyppääjien toimesta liian takapainoiseksi, ei ohjaimilla voida enää kompensoida peräpäähän painumista, vaikka kone lentäisi suurellakin nopeudella. Tällöin seurauksena on koneen hallinnan menetys.